

Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky

**NÁRODNÝ PROGRAM STABILIZÁCIE A ROZVOJA
SLOVENSKEHO VČELÁRSTVA
NA ROKY 2019/2020 AŽ 2021/2022**

Bratislava, marec 2019

Úvod

Včela je sociálny hmyz, ktorý je jednou z najdôležitejších súčastí nášho životného prostredia a má preň zásadný význam.

Včelárstvo je odvetvím pôdohospodárstva, ktorého hlavnými funkciami sú udržanie ekologickej rovnováhy prostredníctvom opelenia kultúrnych a voľne rastúcich rastlín, produkcia medu a ďalších včelích produktov.

1. Cieľ Národného programu

Cieľom Národného programu stabilizácie a rozvoja slovenského včelárstva (ďalej aj „NP“) je:

- koncepcne stanoviť základné priority vedúce k stabilizácii a rozvoju včelárstva na obdobie rokov 2019/2020 až 2021/2022 vyplývajúce z potrieb štrukturálnych zmien v sektore,
- nájsť nástroje motivujúce k zmene štruktúry sektora, ktorá je nevyhovujúca najmä nízkou mierou profesionalizácie, nerovnomerným vekovým zložením ako aj nízkou mierou informovanosti spotrebiteľskej verejnosti,
- dosiahnuť pozitívne zmeny vo vekovej štruktúre chovateľov včiel cielenou komplexnou ponukou vzdelávacích programov pre mládež a dospelých a tým prispieť k stabilizácii života obyvateľov na vidieku,
- zlepšiť podmienky na celoplošne organizovaný boj s chorobami a škodcami včelstiev, predovšetkým s varroázou (klieštikovosťou) včelstiev,
- dosiahnuť čo najvyššiu kvalitu medov a ostatných včelích produktov uplatňovaním moderných technológií získavania a spracovania včelích produktov,
- zvýšiť početný stav včelstiev na zabezpečenie dostatočného opelenia poľnohospodárskych kultúr a voľne sa vyskytujúcich rastlín, ako aj dosiahnutie sebestačnosti vo výrobe medu, zlepšením podmienok pre pestovanie včelomilných rastlín poskytujúcich znáškové zdroje (nektár, medovicu, peľ)
- zvýšiť podiel poloprofesionálnych včelárskych prevádzok s počtami včelstiev nad 50 a profesionálnych prevádzok s počtami včelstiev nad 150,
- zvýšiť mobilitu včelstiev prostredníctvom efektívnych kočovných zariadení za účelom využitia sezónnych zdrojov znášky, zabezpečenia opelenia technických plodín a rovnomerného rozmiestnenia včelstiev v krajine,
- rozvíjať včelársku odbornú poradenskú službu na miestnej, regionálnej a národnej úrovni,
- podporovať produkciu regionálnych jednodruhových medov a identifikovať ich špecifické vlastnosti,
- podporovať vyprofilované regionálne medy v ceste k lokálnemu spotrebiteľovi,
- zvyšovať rentabilitu včelárskych prevádzok diverzifikáciou ich činnosti a zvyšovaním produktivity,
- podporovať plemenársku prácu lokálne adaptovaných línií včiel a testovanie ich vlastností,
- podporovať základnú starostlivosť o existujúce a nové včelnice.

2. Situácia v sektore včelárstva na Slovensku

Odvetvie včelárstva na Slovensku v súčasnosti poskytuje čiastkový, v menšej miere plný zdroj príjmu pre približne 18,5-tisíc včelárov, najmä vo vidieckych oblastiach. Prispieva k zachovaniu vidieckeho osídlenia, utlmuje migráciu vidieckeho obyvateľstva do miest. Včelárstvo prispieva k ekologickej rovnováhe v prírode.

2.1. Podmienky včelárenia na Slovensku

Prírodné podmienky Slovenska poskytujú vhodné podmienky na včelárenie. Na území Slovenska sa nachádzajú kvalitné rozsiahle lesné porasty s výskytom smrekov, jedlí, agátu, malín a ostatných včelársky významných stromov a bylín. Z poľnohospodárskych kultúr sú z včelárskeho hľadiska významné oševné plochy repky a slnečnice. Oševné plochy ostatných nektárodajných kultúr sú obmedzené a viažu sa len na určité územia, čím môžu v niektorých oblastiach a vegetačných obdobiach vznikajúť lokálne znáškové medzery.

2.2. Posúdenie dosiahnutých výsledkov pri vykonávaní predchádzajúcich včelárskych programov

V predchádzajúcich včelárskych programoch sa prejavil vysoký záujem chovateľov včiel o modernizáciu zariadení pre získavanie a spracovanie včelích produktov a o zariadenia na sezónny presun včelstiev. Chovatelia včiel si zvýšili svoju kvalifikáciu prostredníctvom prednášok, kurzov a seminárov, ktoré prilákali aj množstvo mladých a začínajúcich včelárov. Pomocou opatrení včelárskych programov sa dosiahlo dlhodobé zvyšovanie počtu chovateľov včiel a počtu včelstiev, zároveň sa zlepšili podmienky na celoplošný organizovaný boj proti varroáze a jej integrovanou liečbou a taktiež bol zaznamenaný nárast počtu včelstiev, ktoré sú osádzané matkami vysokej genetickej hodnoty, ktoré pochádzajú z overených zdrojov. Produkcia medu a priemerná produkcia medu na jedno včelstvo sa aj napriek stúpajúcim výrobným nákladom každoročne zvyšovala, čo súvisí s vyššou profesionalizáciou slovenského včelárstva. Všetky opatrenia sú na území Slovenskej republiky dostupné pre všetkých včelárov (začínajúcich včelárov, hobby včelárov, profesionálnych včelárov) a to bez ohľadu na ich organizačnú príslušnosť.

2.3. Počet včelstiev a včelárov k 31.12.2018

2.3.1. Opis metódy použitej na určenie počtu včelstiev

Chovateľ včiel na území Slovenskej republiky musí mať pridelené registračné číslo. Vyhláška Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky č. 285/2017 Z. z. o identifikácii a registrácii včelstiev zároveň ukladá chovateľovi včiel za povinnosť nahlásiť k 5. septembru príslušného kalendárneho roku počet včelstiev na jednotlivých stanovištiach. Nahlasovanie včelstiev sa vykonáva prostredníctvom tlačiva „Ročné hlásenie o stanovišti včelstiev“. Údaje sú následne spracované centrálnym registrom, ktorý je centrálnou databázou vlastníkov včelstiev, stanovišť a ostatných informáciách o včelstvách. Asistenti úradných veterinárnych lekárov vykonávajú v rámci prehliadok fyzickú kontrolu včelstiev na im pridelených

stanovištiach, overia úplnosť údajov na tlačive „Ročné hlásenie o stanovišti včelstiev” a zároveň svojim podpisom potvrdia správnosť údajov uvedených na tlačive.

2.3.2. Štruktúra včelárstva v roku 2018

Celkový počet včelárov	Celkový počet včelstiev	Celkový počet včelstiev, za ktoré sú zodpovední včelári s viac než 150 včelstvami	Počet profesionálnych včelárov s viac ako 150 včelstvami
18 586	301 843	15 100	63

Zdroj: Centrálny register včelstiev, údaje k 31.5.2018

2.3.3. Počet včelárov organizovaných vo včelárskych združeniach od roku 2013 do roku 2018

Rok	Počet včelárov spolu	Počet organizovaných včelárov	Počet neorganizovaných včelárov	% neorganizovaných včelárov
2013	16 955	16 539	416	2,45
2014	17 598	17 090	508	2,89
2015	17 171	16 607	564	3,28
2016	17 913	17 051	862	4,81
2017	17 926	16 916	1 010	5,63
2018	18 586	17 243	1 343	7,22

Zdroj: Centrálny register včelstiev, údaje k 31.5. príslušného roku

2.3.4. Vývoj včelárstva od roku 2007 do roku 2018

Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Počet včelárov	13 780	14 723	15 449	15 688	15 932	16 379	16 955	17 598	17 171	17 913
Počet včelstiev	208 265	226 659	235 255	252 485	257 449	254 869	255 419	273 440	278 286	292 086

Rok	2017	2018
Počet včelárov	17 926	18 586
Počet včelstiev	278 415	301 843

Zdroj: Centrálny register včelstiev, údaje k 31.5. príslušného roku

2.4. Marketingová štruktúra do roku 2018

2.4.1. Vývoz medu

Vývoj vývozu medu podľa krajín v rokoch 2016 – 2018

Štát	2016		2017		2018*	
	Hmotnosť brutto (kg)	Hodnota celkom (tis. Eur)	Hmotnosť brutto (kg)	Hodnota celkom (tis. Eur)	Hmotnosť brutto (kg)	Hodnota celkom (tis. Eur)
Česká republika	131 504,00	298,34	236 154,00	749,40	121 912	587,622
Estónsko	30,00	0,61	x	x	x	x
Írsko	x	x	96,00	0,36	3	0,013
Japonsko	x	x	x	x	2	0,008
Kórea	x	x	x	x	5	0,034

Maďarsko	2 715,00	13,81	3 434,00	19,49	1 560	8,389
Nemecko	x	x	87 379,00	204,46	12 224	81,038
Nórsko	32,00	0,11	17,00	0,06	114	0,350
Poľsko	24 445,00	111,84	2 562,00	17,16	185	1,399
Rakúsko	1 524,00	9,09	860,00	4,96	240	1,460
Rumunsko	20 760,00	37,71	x	x	x	x
Slovinsko	1 824,00	7,94	816,00	5,52	300	1,824
Španielsko	63 771,00	214,88	181 721,00	517,23	22 483	149,065
Švajčiarsko	320,00	2,00	387,00	2,67	x	x
Taliansko	44 145,00	166,69	22,282,00	59,04	x	x
Veľká Británia	250,00	1,36	1 458,00	1,57	78	0,580
SPOLU	291 320	864,38	537 166	1 581,92	159 106	831,782

Zdroj: Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky (ďalej len „MPRV SR“), údaje sú k 31.12. príslušného roku *1.1.2018 - 31.10.2018

2.4.2. Dovoz medu

Vývoj dovozu medu podľa krajín v rokoch 2016 – 2018

Štát	2016		2017		2018*	
	Hmotnosť brutto (kg)	Hodnota celkom (tis. Eur)	Hmotnosť brutto (kg)	Hodnota celkom (tis. Eur)	Hmotnosť brutto (kg)	Hodnota celkom (tis. Eur)
Argentína	x	x	5 333	20,14	x	x
Brazília	147,00	0,73	93,00	0,45	149	0,698
Bulharsko	322,00	2,65	2 025,00	12,83	4 860	30,780
Česká republika	160 999,00	508,40	136 855,00	456,89	76 339	311,820
Čína	335 056,00	609,98	238 428,00	415,36	132 090	248,084
Cyprus	x	x	x	x	22 189	102,069
Dánsko	x	x	x	x	5	0,034
Francúzsko	944,00	12,45	1 083,00	14,84	x	x
Grécko	x	x	x	x	1 555	10,386
Holandsko	37,00	0,53	2,00	0,02	x	x
Maďarsko	58 503,00	208,13	77 982,00	56,03	13 925	60,867
Moldavsko	41 796,00	114,61	446 398,00	1 118,75	364 434	938,820
Nemecko	18 553,00	98,13	18 231,00	102,27	3 709	27,137
Nový Zéland	367,00	14,18	64,00	3,02	2	0,640
Poľsko	47 731,00	188,10	20 500,00	35,52	4 474	9,250
QU	x	x	x	x	149	2,270
QV	272 884,00	1 812,60	237 076,00	1 573,43	156 893	1 039,413
Rakúsko	6 249,00	46,24	6 309,00	33,31	4 896	30,112
Rumunsko	6 266,00	27,63	8 291,00	30,95	5 400	20,160
SK	154,00	0,83	4 450,00	15,52	1 777	6,120
Slovinsko	x	x	47,00	0,67	x	x
Srbsko	375,00	2,33	3 174,00	14,55	x	x
Spojené štáty americké	60,00	1,43	5,00	0,80	4	0,774
Španielsko	10 828,00	44,16	20 714,00	108,04	234	1,768

Taliansko	x	x	16,00	0,20	703	3,478
Turecko	x	x	x	x	28 746	90,504
Ukrajina	626 224,00	1 197,20	463 898,00	761,45	223 550	399,131
Veľká Británia	1 253,00	6,70	863,00	4,53	700	2,647
SPOLU	1 588 748	4 897,01	1 691 837,00	4 779,57	1 046 783	3 336,962

Zdroj: MPRV SR, údaje sú k 31.12. príslušného roku

*1.1.2018 - 31.10.2018

SK – spätný dovoz na Slovensko

QV – krajiny a územia nešpecifikované v rámci obchodu vnútri EÚ

QU – nešpecifikované územia a krajiny

2.4.3. Počet včelstiev a produkcia medu a vosku v roku 2015 - 2018 podľa krajov SR

2015					
Kraj	Počet včelstiev	Med v kg		Vosk v kg	
		celková produkcia	priemer na včelstvo	celková produkcia	priemer na včelstvo
Banskobystrický	52 174	841 619	16,1	23 478	0,45
Bratislavský	10 250	177 612	17,3	4 715	0,46
Košický	39 926	650 874	16,3	18 765	0,47
Nitriansky	53 014	948 845	17,9	22 796	0,43
Prešovský	40 595	583 107	14,4	18 268	0,45
Trenčiansky	26 449	419 111	15,8	11 638	0,44
Trnavský	24 720	448 075	18,1	9 888	0,40
Žilinský	31 200	478 745	15,3	13 104	0,42
SPOLU	278 328	4 547 986	16,3	122 652	0,44

Zdroj: Centrálny register včelstiev

2016					
Kraj	Počet včelstiev	Med v kg		Vosk v kg	
		celková produkcia	priemer na včelstvo	celková produkcia	priemer na včelstvo
Banskobystrický	53 801	795 179	14,8	20 444	0,38
Bratislavský	11 229	169 782	15,1	4 716	0,42
Košický	40 704	588 987	14,5	17 910	0,44
Nitriansky	55 381	921 540	16,6	23 814	0,43
Prešovský	43 253	596 459	13,8	16 869	0,39
Trenčiansky	28 287	442 409	15,6	11 881	0,42
Trnavský	25 697	433 508	16,9	10 279	0,40
Žilinský	33 734	481 722	14,3	11 470	0,34
SPOLU	292 086	4 429 585	15,2	117 382	0,40

Zdroj: Centrálny register včelstiev

2017					
Kraj	Počet včelstiev	Med v kg		Vosk v kg	
		celková produkcia	priemer na včelstvo	celková produkcia	priemer na včelstvo
Banskobystrický	49 028	706 003	14,4	20 101	0,41
Bratislavský kraj	10 928	159 986	14,6	4 699	0,43
Košický kraj	39 548	556 440	14,1	17 797	0,45
Nitriansky kraj	53 438	862 489	16,1	25 116	0,47
Prešovský kraj	40 706	543 018	13,3	17 097	0,42
Trenčiansky kraj	27 200	427 584	15,7	12 512	0,46
Trnavský kraj	24 828	403 952	16,3	10 924	0,44
Žilinský kraj	32 739	453 108	13,8	12 441	0,38
SPOLU	278 415	4 112 580	14,8	120 687	0,43

Zdroj: Centrálny register včelstiev

Odhadovaná priemerná produkcia medu v roku 2018 je 16 kg/včelstvo a vosku 0,35 kg/včelstvo.

2.5. Ceny medu

V rokoch 2017 a 2018 sa ceny medu pri predaji priamo konzumentom pohybujú od 3,40 do 12 Eur/kg. Pri predaji spracovateľom a dilerom od 2,20 do 4,50 Eur/kg. Priemerná cena pri predaji priamo od včelára je 6,5 Eur/kg.

2.6. Odhadovaný priemerný výnos medu v kg za včelstvo v roku 2018: 16 kg

2.7. Odhad nákladov na produkciu 1 kg vyprodukovaného medu

Náklady na 1 kg medu sa v závislosti od geografických a klimatických podmienok odhadujú pri intenzívnom obhospodarovaní od 3,5 Eur do 4 Eur.

2.8. Kvalita medu

Monitoring kvality slovenských medov vykonáva Štátna veterinárna a potravinová správa Slovenskej republiky.

Žiadne celoeurópske ochranné známky v zmysle nariadení Rady (EHS) č. 2081/92 o ochrane zemepisných označení a označení pôvodu poľnohospodárskych výrobkov a potravín a č. 2082/92 o osvedčeniach špecifického charakteru na poľnohospodárske výrobky a potraviny neboli zaregistrované, ani v zmysle neskorších nariadení Rady č. 509/2006 o zaručených tradičných špecialitách z poľnohospodárskych výrobkov a potravín a č. 510/2006 o ochrane zemepisných označení a označení pôvodu poľnohospodárskych výrobkov a potravín o zaručených tradičných špecialitách z poľnohospodárskych výrobkov a potravín, ktoré tieto predpisy nahradili, a žiadne nie sú zaregistrované ani podľa aktuálne platného predpisu pre systémy kvality, nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1151/2012 o systémoch kvality pre poľnohospodárske výrobky a potraviny.

V používaní je národná ochranná známka pre členov Slovenského zväzu včelárov a Spolku včelárov Slovenska s názvom Slovenský med so sprísnenými kvalitatívnymi požiadavkami (hydroxymethyl-

furfural (HMF) do 15 mg/kg, voda do 18 %) a vyhraným geografickým pôvodom z územia Slovenska.

2.9. Posúdenie potrieb vo včelárskom sektore

V súčasnosti pretrváva potreba zvýšiť mieru profesionalizácie, zlepšiť podmienky na celoplošne organizovaný boj proti varroáze, dosiahnuť čo najvyššiu kvalitu medov a ostatných včelích produktov a zatriktívniť včelársky sektor pre mladú generáciu, čím sa dosiahnu pozitívne zmeny vo vekovej štruktúre chovateľov včiel.

3. Podrobný opis opatrení vrátane odhadovaných nákladov

3.1. Technická pomoc včelárom a včelárskym združeniam

Ukazovatele výkonnosti:

- počet vzdelávacích akcií,
- počet absolventov vzdelávacích akcií,
- počet nových včelárov,
- počet nových odborných publikácií so včelárskou tematikou,
- počet nových technologických zariadení,
- výška finančných prostriedkov na obstaranie zariadení a technických pomôcok pre získavanie a spracovanie včelích produktov,
- výška finančných prostriedkov na obstaranie ukážkových, pokusných a školských včelníc,
- porovnanie údajov s predchádzajúcim rokom.

Toto opatrenie zahŕňa vzdelávacie aktivity ako sú prednášky, semináre, vzdelávacie kurzy, krúžky začínajúcich včelárov, vzdelávanie detí, tréningy, konzultácie, publikovanie propagačných materiálov, brožúr, vydávanie literatúry, pomoc pri organizovaní výstav, propagáciu včelích produktov a odborné poradenstvo, vydávanie kníh, učebníc a príručiek, digitalizácia existujúcich vzdelávacích materiálov, nakrúcanie inštruktážnych filmov, zriadenie a servis webových stránok. Ďalej zahŕňa pomoc na obnovu technického a technologického vybavenia slúžiaceho na produkciu a spracovanie včelích produktov, ochranu včelstiev pred voľne žijúcou zverou a úprava včelárskeho stanovišťa.

3.1.1. Koordinácia technickej pomoci a poradenstva na národnej, regionálnej a miestnej úrovni pre zabezpečenie národného programu stabilizácie a rozvoja slovenského včelárstva.

Realizácia národných programov doposiaľ významne prispela k šíreniu a praktickému využitiu nových poznatkov. Informačné semináre, konzultácie a poradenstvo zabezpečované oprávnenými včelárskymi organizáciami slúži pre poskytnutie aktuálnych informácií včelárom. Všetky činnosti sú koordinované poradenskou sieťou.

V záujme neustáleho skvalitňovania úrovne slovenských včelárov program zahŕňa okrem metodického riadenia poradenstva a spracovávanie požiadaviek včelárov a včelárskych organizácií aj poskytovanie poradenstva jednotlivým včelárom.

Náklady na poradenskú činnosť uvedeného typu je nutné vynaložiť z dôvodu umožnenia samotného využitia finančných prostriedkov pre včelárske organizácie a včelára ako prijímateľa pomoci. Uvedené činnosti realizuje žiadateľ definovaný príslušnou národnou legislatívou.

Opatrenie zahŕňa aj súvisiace náklady na služby, technické zariadenia, informačno-technické vybavenie, médiá a príslušenstvo. Ďalej opatrenie zahŕňa aj náklady na údržbu a servis technických zariadení s príslušenstvom, ktoré sú potrebné na realizáciu poradenskej a vzdelávacej činnosti.

Úlohou odborného poradenstva je napomáhať všetkým skupinám včelárov v realizácii NP a včelárskej činnosti. Odborné poradenstvo zahŕňa celoštátne siete regionálnych odborných poradcov a siete miestnej odbornej poradenskej služby, vrátane odborných poradcov v každom kraji SR, hlavného koordinátora odborných poradcov, koordinátorov odborných poradcov sekretariátu poradenstva a prizvaných špecializovaných odborných poradcov pre jednotlivé oblasti včelárstva.

Títo odborní poradcovia sú poverení i ďalšími špecifickými úlohami v koordinačných činnostiach, realizácii ako i v kontrole NP.

3.1.2. Vzdelávanie asistentov úradného veterinárneho lekára

Vzdelávanie asistentov úradného veterinárneho lekára zabezpečí informovanosť slovenských včelárov v oblasti prevencie a liečenia chorôb v spolupráci s orgánmi štátnej správy vo veterinárnej oblasti. Priority zahŕňajú:

- a) systematické vzdelávanie asistentov úradného veterinárneho lekára prostredníctvom certifikovaného vzdelávania formou teoretických a praktických kurzov, a vzájomnú výmenu skúseností/poznatkov, konzultácie, spoločné porady a vzdelávacie akcie,
- b) činnosť komisie, ktorá určuje hlavné úlohy a ciele v oblasti zdravotnej problematiky a koordinuje vzdelávanie asistentov úradného veterinárneho lekára; komisiu zriaďuje ŠVPS SR.

3.1.3. Teoretická a praktická výučba včelárov

Vzdelávanie zahŕňa najmä tieto formy a cieľové skupiny:

- a) individuálne vzdelávanie formou štúdia publikácií, externého a e-learningového vzdelávania,
- b) vzdelávanie žiakov základných škôl, začínajúcich včelárov najmä prostredníctvom včelárskych krúžkov,
- c) vzdelávanie v centrách voľného času a včelárskych letných táboroch,
- d) vzdelávanie študentov stredných a vysokých škôl,
- e) vzdelávanie v kurzoch organizovaných akreditovanými vzdelávacími inštitúciami, vykonávaných na základe odsúhlasených potrieb základných organizácií,
- f) vzdelávanie formou prednášok a seminárov; prednášku alebo seminár vedú lektori alebo prednášajúci odborníci vo včelárstve, ktorí môžu byť prizvaní aj zo zahraničia,
- g) vzdelávanie formou návštevy domácich ukázkových alebo školských včelníc a zahraničných vzdelávacích inštitúcií a včelníc,
- h) vzdelávanie lektorov a prednášajúcich odborníkov ukončené osvedčením.

3.1.4. Ukázkové, pokusné a školské včelnice

Hlavnými prioritami budovania ukázkových, pokusných a školských včelníc sú:

- a) budovanie ukázkových, pokusných a školských včelníc,
- b) ukážky používania moderných včelárskych technológií s určitým typom úľového systému a ukážky moderného spracovania včelárskych produktov,
- c) organizácia praktických včelárskych kurzov,
- d) osvetová činnosť pre domácu a zahraničnú včelársku aj návštevnícku verejnosť,
- e) podpora vedecko-výskumnej práce vo včelárstve,
- f) zabezpečenie vzdelávania detí, mládeže a dospelých vo včelárskych krúžkoch a kurzoch na základných, stredných a vysokých školách,
- g) podpora a propagácia ekologických včelníc.

3.1.5. Rozšírenie chovu včiel v ekologickom systéme včelárenia

Včelársky materiál a pomôcky pri spracovaní produkcie v ekologickom chove včiel sa riadi podmienkami v ekologickej poľnohospodárskej výrobe. Spracovanie produkcie z ekovčelnice sa musí robiť v rámci danej ekovčelnice, nesmie sa križovať spracovanie a produkcia z neekologickej a ekologickej včelnice. Všetky zásahy musia byť v súlade so zásadami správnej spracovateľskej praxe pre biomed.

Pre rozvoj ekologického včelárenia a ekologického spracovania produktov na Slovensku je potrebné podporiť:

- a) budovanie a prevádzkovanie ekologických včelníc,
- b) podporu a propagáciu ekologických včelníc.

3.1.6. Organizácia a účasť na regionálnych, národných a medzinárodných podujatí ako výstavy, súťaže, prezentácie, kongresy, konferencie a stretnutia včelárov

Organizovanie a účasť na národných a regionálnych stretnutiach včelárov a národné výstavy sú sprevádzané prezentáciou tradičných a moderných metód včelárenia a odbornými prednáškami.

Uskutočňovanie výstav včelích produktov, nepriamych včelích produktov (výrobky z medu a včelích produktov), včelárskych technických prostriedkov, pomôcok, úl'ových systémov za účelom vzájomnej výmeny informácií za účasti skúsených včelárov, výskumných pracovníkov, učiteľ'ov včelárstva a prednášateľ'ov. Podpora prezentácie slovenského včelárstva na Slovensku a v zahraničí. Motivácia začínajúcich aj skúsených včelárov prostredníctvom súťaží, konferencií, workshop-ov a vzdelávacích exkurzií.

Podpora pokrýva najmä preplatenie demonštračných exponátov, ich prepravu, prenájom výstavných a demonštračných plôch a podpora pre prednášateľ'ov. Podpora na prezentáciu na národných a medzinárodných kongresoch, konferenciách a výstavách zahŕňa kongresové, cestovné a registračné poplatky, prenájom výstavných stánkov alebo priestorov, podpora pre pozvaných odborníkov, reprezentačné a iné materiály o slovenskom včelárstve.

Účasť na rokovaní odborných špecialistov na poradných výboroch pri EÚ a valných zhromaždeniach medzinárodných včelárskych organizácií.

3.1.7. Zabezpečenie technických pomôcok a zariadení

a) vytáčanie medu

Zabezpečenie technických pomôcok a zariadení na vytáčanie medu pre zvýšenie kvality v oblasti hygieny a zvýšenie produktivity. Ďalej zabezpečenie technických pomôcok a zariadení na následné spracovanie medu.

b) spracovanie a skladovanie medu a následne aj realizáciu na spotrebiteľskom trhu v rámci obchodnej siete resp. exportu baleného medu

Spracovanie a skladovanie medu a následne jeho distribúcia je realizovaná spôsobom umožňujúcim skladovať, spracovať a dodávať med vo väčšom sortimente a kvalite priamo spotrebiteľom. Plnenie medu do obchodného balenia je jednou z činností väčších včelárskych prevádzok. Tento spôsob umožňuje dodávať med vo väčšom sortimente a vyššej kvalite priamo spotrebiteľovi.

Na tento účel je nevyhnutné udržiavať spracovanie na vysokej hygienickej úrovni prostredníctvom podpory, najmä na obstaranie tepelnej komory (termokomory), čerpadiel na med, homogenizačnej nádoby, poloautomatickej plničky medu a zdvíhacieho zariadenia.

Ďalej poskytnúť podporu:

- na prístrojové vybavenie nutné pre funkciu chladiacich zariadení potrebných pre skladovanie včelích produktov a plástov,
- pri získaní zariadení a potrieb na vstup medu do obchodných reťazcov (výkup, kontrola kvality, spracovanie, balenie),
- pri zabezpečovaní potrieb včelárov (skladovanie a distribúcia obalových materiálov na včelie produkty, včelích krmív, liečiv, príp. ďalších komodít spojených s chovom včiel).

c) získavanie a spracovanie včelieho vosku

Získavanie, spracovanie a skladovanie včelieho vosku podporuje zvýšenie produktivity práce, zvýšenie kvality vosku, zvýšenie produkcie vosku od včelstva. Získaním kvalitnejšieho a väčšieho množstva vosku je možné prispieť k zlepšeniu zdravotného stavu včelstva každoročnou obmenou včelieho diela. Získavanie a spracovanie vlastného včelieho vosku vedie včelára k zabezpečeniu uzavretého kolobehu vosku na včelnici a k výrobe voskových produktov.

d) získavanie ďalších včelích produktov

Podpora na kúpu zariadenia na získavanie a spracovanie peľu, propolisu a materskej kašičky.

e) marketing a predaj včelích produktov

- podpora na miestnu reklamu a multimedialnú propagáciu,
- podpora na kúpu a modernizáciu technického vybavenia predajného miesta včelích produktov.

f) infraštruktúrne vybavenie medární

Podpora na kúpu zariadenia na skladovanie, chladenie, mrazenie a zohrievanie, na kúpu hygienických zariadení, na zariadenie odkladacích priestorov, infraštruktúry vody, elektrickej energie a kanalizácie v spracovateľskom priestore.

g) monitoring sezónneho stavu včelstva

Podpora na kúpu technického vybavenia na kontrolu sezónneho stavu vážením včelstva, vrátane prínosu medu do úl'ov a kontrolu výživy včelstva.

h) signalizácia a ochrana proti poškodeniu a krádežiam včelstiev a včelárskych zariadení

Podpora kúpy zariadení na ochranu a signalizáciu proti poškodeniu a krádežiam včelstiev a včelárskych zariadení.

i) ochrana proti voľne žijúcej zveri

Zaobstaranie signalizačných a odpudzujúcich zariadení proti poškodeniu včelstiev a včelárskych zariadení voľne žijúcou zverou.

j) úprava stanovišťa včelstiev

Zaobstaranie technických prostriedkov na úpravu stanovišťa včelstiev.

3.1.8. Starostlivosť o stanovištia včelstiev

Pre zachovanie existujúcich a vznik nových včelníc je potrebné vyčleniť podporu s cieľom:

a/ podporiť hygienickú a technickú obnovu starých stanovišť

b/ podporiť vznik nových stanovišť za účelom rovnomerného rozmiestnenia včelstiev a zriadenia koncentrácie včelstiev na jednom stanovišti.

Celkové náklady na technickú pomoc včelárom a včelárskym združeniam predstavujú sumu do výšky 940 000 Eur.

3.2. Boj proti škodcom a chorobám včelstiev, predovšetkým varroáze

Ukazovatele výkonnosti:

- výška finančných prostriedkov na úhradu liečiv pre boj proti varroáze,
- výška finančných prostriedkov na úhradu nákladov na kontrolné prehliadky včelstiev,
- porovnanie údajov s predchádzajúcim rokom.

Všetky včelstvá na území Slovenska je potrebné v optimálnom časovom období odborne ošetriť prostriedkami proti varroáze, ktoré sa distribujú ako registrované veterinárne lieky a biopreparáty alebo schválené veterinárne prípravky. Zároveň je potrebné vykonať odborný dozor a kontrolu odborne vyškolenými asistentmi úradného veterinárneho lekára z radov včelárov:

- a) koordinované plošné ošetrenie včelstiev a prevencia proti varroáze,
- b) prehliadky včelstiev asistentmi úradného veterinárneho lekára na trvalých a kočovných stanovištiach,
- c) obstaranie aerosólových vyvíjačov, kompresorov a iných certifikovaných technických prostriedkov na liečenie varroázy,
- d) obstaranie registrovaných veterinárnych liekov a biopreparátov alebo schválených veterinárnych prípravkov na ošetrenie proti varroáze a ostatným škodcom a chorobám včiel,
- e) obstaranie prostriedkov na kontrolu invadovanosti včelstva roztočom *Varroa destructor*,
- f) koordinovaný a cieleň plošný odber meliva na určených odberných včelárskych stanovištiach za účelom monitoringu patogénov.

Celkové náklady na boj proti škodcom a chorobám predstavujú sumu do výšky 700 000 Eur.

3.3. Racionalizácia sezónneho presunu včelstiev

Ukazovatele výkonnosti:

- výška finančných prostriedkov na obstaranie dopravných prostriedkov, prívesov, mobilných podstavcov a manipulačných zariadení na prepravu včelstiev,
- počet kočujúcich včelárov,
- porovnanie údajov s predchádzajúcim rokom.

Cieľom podpory racionalizácie presunu včelstiev je:

- a) racionálny prísun včelstiev ku zdrojom včelej pastvy,
- b) zabezpečiť signalizačnú službu zdrojov znášky a zabezpečiť disciplínu na kočovných stanovištiach štátnym dozorom zdravotného stavu včelstiev,

- c) zaobstarat' dopravné prostriedky, prívesy, palety, mobilné podstavce a manipulačné zariadenia na prepravu včelstiev.
- d) vypracovať miestne a regionálne projekty na zlepšenie pastečných podmienok včelstiev na vysádzanie nektárodajných stromov, kríkov a výsev zmesí kvitnúcich rastlín poskytujúcich priebežnú znášku pre včelstvá.

Celkové náklady na racionalizáciu sezónneho presunu včelstiev predstavujú sumu do výšky 120 000 Eur.

3.4. Opatrenia na podporu laboratórií na analýzu včelárskych výrobkov s cieľom pomôcť včelárom uvádzať výrobky na trh a zvyšovať ich hodnotu

Ukazovatele výkonnosti:

- počet včelárov, ktorí získajú ochrannú značku „Slovenský med“,
- počet vykonaných laboratórnych rozborov medu,
- porovnanie údajov s predchádzajúcim rokom.

Podpora vykonania analýzy v referenčnom laboratóriu členského štátu Európskej únie.

Oblasti poskytovania podpory:

- a) analýzy včelích produktov v rámci Slovenských a medzinárodných súťaží včelích produktov pre získanie ochrannej známky registrovanej na Úrade priemyselného vlastníctva Slovenskej republiky alebo úradu Európskej únie
- b) zisťovania cudzorodých látok vo včelích produktoch,
- c) zisťovanie rezíduí chemických látok pri otravách včelstiev,
- d) sledovanie a vyhodnotenie výskytu toxických a patogénnych vplyvov pri hromadných úhynoch a slabnutí včelstiev,
- e) v laboratórnych analýzach kvalitatívnej charakteristiky včelích produktov.

Celkové náklady na opatrenia podporujúce laboratóriá vykonávajúce analýzy fyzikálno-chemických vlastností medu predstavujú sumu do výšky 90 000 Eur.

3.5. Opatrenia na podporu obnovenia stavu včelstiev

Ukazovatele výkonnosti:

- počet chovateľov včiel,
- počet chovateľov včiel s viac ako 150 včelstvami,
- počet včelstiev,
- počet odpredaných matiek a odložencov včelích línii šľachtených na hygienický prejav a odolnosť voči varroáze,
- porovnanie údajov s predchádzajúcim rokom.

Podpora obnovenia stavu včelstiev je nevyhnutnou požiadavkou cielenou na výmenu nekvalitných alebo starých matiek a ich náhrada za mladé výkonné matky z plemenných chovov a to realizáciou nasledujúcich postupov a spôsobov:

- a) podpora kúpy materských buniek a včelích matiek šľachtených na hygienický prejav a odolnosť voči varroáze z plemenných chovov včelích matiek,
- b) založenie a prevádzkovanie testovacích staníc a plemenárskych staníc pre včelie matky, ktorých cieľom je selekcia a zlepšovanie vitality včelstiev a odolnosti proti chorobám,
- c) podporovanie a motivovanie organizovaných začínajúcich včelárov prostredníctvom základných kurzov a podpora na kúpu moderných úľov a včelstiev s plemennými matkami pre začínajúcich včelárov,
- d) podpora cezhraničného obchodu s čistokrvným plemenným materiálom kranskej včely

Celkové náklady na opatrenia na obnovu včelstiev v Únii predstavujú sumu do výšky 130 000 Eur.

3.6. Spolupráca so špecializovanými orgánmi na vykonávanie aplikovaného výskumu

Ukazovatele výkonnosti:

- aplikácia nových vedeckých poznatkov do praxe
- porovnanie údajov s predchádzajúcim rokom

Pre ďalší vývoj vedy a výskumu na Slovensku v oblasti včelárstva je potrebné zachovať podporu národného včelárskeho výskumu na základe požiadaviek včelárskych organizácií pôsobiacich na celom území Slovenska v nasledovných oblastiach:

- a) v šľachtení a ochrane genetických zdrojov autochtónnej domácej včely – *Apis mellifera carnica* – a podporou vedenia plemenárskej evidencie včely medonosnej,
- b) v monitorovaní a výskume zdravotného stavu včiel,
- c) vo vývoji spoľahlivých ošetrovacích metód vo včelstvách,
- d) v laboratórnych analýzach kvalitatívnej charakteristiky včelích produktov,
- e) v apiterapii,
- f) zvyšovania úrod poľnohospodárskych plodín na základe opel'ovacej činnosti včiel,
- g) v hľadaní alternatívnych postupov boja proti klieštikovi *Varroa destructor* a ostatným patogénom a škodcom včelstiev,
- h) v monitoringu včelej pastvy na Slovensku,
- i) v monitoringu vplyvu pesticídov a iných kontaminantov na vitalitu a úhyn včelstiev.

O podporu na výskum môže požiadať len organizácia, ktorá sa zaoberá výskumom a spĺňa kritérium uverejnenia aspoň dvoch prác počas dvojročného obdobia v systéme SCOPUS (Multidisciplinárna bibliografická, citačná a abstraktová databáza).

Celkové náklady na spoluprácu so špecializovanými inštitúciami na implementáciu aplikovaného výskumu v oblasti včelárstva a včelích produktov predstavujú sumu do výšky 30 000 Eur.

4. Plán výdavkov a financovania opatrení NP

názov opatrení/obdobie	2019/2020 /Eur	2020/2021 /Eur	2021/2022 /Eur
a) technická pomoc včelárom a včelárskym združeniam	do 940 000	do 940 000	do 940 000
b) boj proti škodcom a chorobám včelstiev, predovšetkým varroáze	do 700 000	do 700 000	do 700 000
c) racionalizácia sezónneho presunu včelstiev	do 120 000	do 120 000	do 120 000
d) Opatrenia na podporu laboratórií na analýzu včelárskych výrobkov s cieľom pomôcť včelárom uvádzať výrobky na trh a zvyšovať ich hodnotu	do 90 000	do 90 000	do 90 000
e) opatrenia na podporu obnovovania včelstiev v Únii	do 130 000	do 130 000	do 130 000
f) spolupráca so špecializovanými orgánmi na vykonávanie aplikovaného výskumu v oblasti chovu včiel a včelárskych výrobkov	do 30 000	do 30 000	do 30 000
Celková suma programu	do 2 010 000	do 2 010 000	do 2 010 000
Výdavky z rozpočtu MPRV SR	do 1 005 000	do 1 005 000	do 1 005 000
50 % kofinancovanie z EÚ	do 1 005 000	do 1 005 000	do 1 005 000

* resp. podľa finančných prostriedkov, ktoré budú pridelené pre SR podľa vykonávacieho rozhodnutia Európskej Komisie

5. Súvisiace právne predpisy a programy

Zákon č. 194/1998 Z. z. o šľachtení a plemenitbe hospodárskych zvierat a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov

Zákon č. 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti v znení neskorších predpisov

Zákon č. 357/2015 Z. z. o finančnej kontrole a audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

Zákon č. 543/2007 Z. z. o pôsobnosti orgánov štátnej správy pri poskytovaní podpory v pôdohospodárstve a rozvoji vidieka v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 280/2017 Z. z. o poskytovaní podpory a dotácie v pôdohospodárstve a rozvoji vidieka a o zmene zákona č. 292/2014 Z. z. o príspevku poskytovanom z európskych štrukturálnych a investičných fondov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

Vyhláška Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky č. 285/2017 Z. z. o identifikácii a registrácii včelstiev

Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 135/2017 Z. z. o poskytovaní pomoci na podporu zlepšenia podmienok pri produkcii a obchodovaní s včelími produktmi

Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 360/2011 Z. z., ktorým sa ustanovujú hygienické požiadavky na priamy predaj a dodávanie malého množstva prvotných produktov rastlinného a živočíšneho pôvodu a dodávanie mlieka a mliečnych výrobkov konečnému spotrebiteľovi a iným maloobchodným prevádzkarniam v znení neskorších predpisov

Vyhláška Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky č. 41/2012 Z. z. o mede v znení v znení neskorších predpisov

Vyhláška Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky č. 18/2001 Z. z. o vykonávaní kontroly úžitkovosti, kontroly dedičnosti a testovania úžitkových vlastností, kontroly zdravia, kontroly dedičnosti a testovania zdravia, hodnotenia zovňajška hospodárskych zvierat, o založení a vedení plemennej knihy, založení a vedení plemenného registra, vedení predpísanej evidencie a o overovaní pôvodu hospodárskych zvierat

Zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov

Zákon č. 362/2011 Z. z. o liekoch a zdravotníckych pomôckach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

Zákon č. 152/1995 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1306/2013 o financovaní, riadení a monitorovaní spoločnej poľnohospodárskej politiky a ktorým sa zrušujú nariadenia Rady (EHS) č. 352/78, (ES) č. 165/94, (ES) č. 2799/98, (ES) č. 814/2000, (ES) č. 1290/2005 a (ES) č. 485/2008

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1308/2013, ktorým sa vytvára spoločná organizácia trhov s poľnohospodárskymi výrobkami, a ktorým sa zrušujú nariadenia Rady (EHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1151/2012 o systémoch kvality pre poľnohospodárske výrobky a potraviny

Vykonávacie rozhodnutie Komisie (EÚ) 2016/1102, ktorým sa schvaľujú vnútroštátne programy na zlepšenie výroby včelárskych výrobkov a ich uvádzania na trh predložené členskými štátmi podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1308/2013

Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2015/1368, ktorým sa stanovujú pravidlá uplatňovania nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1308/2013, pokiaľ ide o pomoc v sektore včelárstva

Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2015/1366, ktorým sa dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1308/2013, pokiaľ ide o pomoc v odvetví včelárstva

Národný program eradikácie moru včelieho plodu v Slovenskej republike na roky 2018 - 2019.

6. Zoznam reprezentatívnych organizácií, ktoré spolupracovali na príprave NP

I. Slovenský zväz včelárov

Sídlo: Svrčia 14, 842 08 Bratislava

Zastrešuje 4 nasledujúce právnické osoby pôsobiace v sektore včelárstva a výroby medu:

1. Stredná odborná škola pod Bánošom

Sídlo: Pod Bánošom 6376/80, 974 11 Banská Bystrica

2. Slovenská včelárska spoločnosť Jána Čajdu

Sídlo: Ráztoky 1240, 013 62 Veľké Rovné

3. OZ Včeloz

Sídlo: Važina 50/7, 922 41 Drahovce

4. Združenie chovateľov včelích matiek Slovenskej kranskej včely

Sídlo: Dr. Jána Gašperíka č. 599, 033 01 Liptovský Hrádok

II. Slovenskí včelári

Sídlo: Oravická 612/12, 028 01 Trstená

ktoré zastrešuje 6 nasledujúcich právnických osôb pôsobiacich v sektore včelárstva a výroby medu:

1. Spolok včelárov Slovenska

Sídlo: Oravická 612/12, 028 01 Trstená

2. Asociácia včelárov Slovenska

Sídlo: Hrdinov 266/0, 027 44 Tvrdošín

3. Slovenskí kočujúci včelári

Sídlo: Horná Lehota č. 97, 027 41

4. Slovenská Včelárska Spoločnosť Š. Závodníka

Sídlo: Kamenín 655, 943 57 Kamenín

5. Spolok včelárov západného Slovenska

Sídlo: Mierová 373/32, 821 05 Bratislava - Ružinov

6. Združenie včelárov Východného Slovenska – regiónu SPIŠ

Sídlo: Obrancov mieru 11, 052 01 Spišská Nová Ves

III. Pôdohospodárska platobná agentúra

Sídlo: Hraničná 12, 815 26 Bratislava

IV. Plemenárske služby Slovenskej republiky, š. p.

Sídlo: Starohájska 29, 852 27 Bratislava

V. Štátna veterinárna a potravinová správa Slovenskej republiky

Sídlo: Botanická 17, 842 13 Bratislava

VI. Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum, Výskumný ústav živočíšnej výroby, Ústav včelárstva Liptovský Hrádok

Sídlo: Dr. Jána Gašperíka č. 599, 033 01 Liptovský Hrádok

7. Kontroly a hodnotenie

Národné výdaje na financovanie jednotlivých opatrení budú poskytnuté Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky. Orgány a zložky Pôdohospodárskej platobnej agentúry, MPRV SR, orgány EÚ alebo určené kontrolné orgány môžu preskúmavať dodržiavanie všetkých podmienok a záväzkov, najmä oprávnenosť výdavkov alebo už vyplatenej podpory.

Finančnou kontrolou sa overuje objektívny stav kontrolovaných skutočností a ich súlad so všeobecne záväznými právnymi predpismi a vnútornými aktmi riadenia so zameraním na dodržiavanie hospodárnosti, efektívnosti, účinnosti a účelnosti pri hospodárení s verejnými financiami a realizácii finančnej operácie alebo jej časti, overovanie plnenia opatrení prijatých na nápravu nedostatkov zistených administratívnou finančnou kontrolou alebo finančnou kontrolou na mieste a na odstránenie príčin ich vzniku. Na vykonávanie finančných kontrol na mieste sú oprávnené osoby, ktorým kontrolná pôsobnosť vyplýva z osobitných právnych predpisov.

7.1. Kontroly príjemcov podpory

Oblasť kontrol vykonávania včelárskych programov upravuje článok 8 vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) 2015/1368, ktorým sa stanovujú pravidlá uplatňovania nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 1308/2013, pokiaľ ide o pomoc v sektore včelárstva. Kontroly na overenie splnenia podmienok na poskytnutie finančných prostriedkov pozostávajú z administratívnej kontroly (100 %) a kontrol na mieste podľa výberu vzorky v zmysle čl. 3 vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) 2015/1368. Kontroly sú zamerané na overenie správnosti a pravdivosti údajov uvedených v žiadostiach, preskúmanie dodržiavania podmienok a záväzkov a overenie oprávnenosti poskytnutia podpory. Príslušný kontrolný orgán môže vstúpiť počas doby prevádzky podniku do jeho častí, na plochy a do účtární a nahliadnuť do všetkých dokladov alebo účtov príjemcu podpory. Prijemca podpory je zaviazaný kontrolu povoliť, byť pri nej prítomný (alebo jeho zástupca) a podať príslušné informácie a záznamy. Oprávnená osoba môže pre aktivity kontroly v každom čase príjemcu podpory požiadať o doručenie alebo zaslanie potrebných podkladov. Výsledky kontrol sú predkladané v písomnej forme. Systém kontroly podpory z fondov EÚ podľa čl. 58 ods. 2 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1306/2013 a zákona č. 357/2015 Z. z. zahŕňa systematickú administratívnu finančnú kontrolu všetkých žiadostí o pomoc a žiadostí o platbu, doplnenú finančnými kontrolami na mieste.

7.2. Riešenie nezrovnalostí

Podpora Únie na vnútroštátne programy pre sektor včelárstva upravuje čl. 55 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1308/2013. Na opatrenia ustanovené v tomto nariadení sa vzťahuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1306/2013 o financovaní, riadení a monitorovaní spoločnej poľnohospodárskej politiky. Ak Pôdohospodárska platobná agentúra zistí neoprávnené platby, je povinná vypracovať a schváliť správu o zistenej nezrovnalosti, v ktorej zohľadňuje článok 9 vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) 2015/1368 a predložiť ju prijímateľovi. Schválením správy o zistenej nezrovnalosti bude pozastavené vyplácanie podpory prijímateľovi až do momentu vysporiadania celej sumy nezrovnalosti.

7.3. Monitoring a hodnotenie

MPRV SR bude sledovať vývoj a účinnosť implementácie NP. Monitorovanie včelárskeho programu bude realizované a hodnotené v súlade s čl. 10 vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) 2015/1368, ktorým sa stanovujú pravidlá uplatňovania nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 1308/2013, pokiaľ ide o pomoc v sektore včelárstva. Pri hodnotení sa bude klásť dôraz na vykonanie jednotlivých opatrení, využitie finančných zdrojov, dosiahnutý pokrok v sektore, efektívnosť kontrol a budú dané odporúčania.

Slovenská republika zabezpečí, aby nedochádzalo k dvojitému financovaniu včelárskych programov v rámci pomoci v odvetví včelárstva podľa článku 55 nariadenia (EÚ) č. 1308/2013 a podpory rozvoja vidieka podľa nariadenia (EÚ) č. 1305/2013.

8. Úpravy vykonávania včelárskeho programu

8.1. Kontaktný bod za Slovenskú republiku

Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky, Odbor živočíšnej výroby
Dobrovičova 12, Bratislava
Telefón: +421 2 59 266 548
e-mail: info@land.gov.sk

8.2. Ustanovenie na zabezpečenie uverejnenia schváleného programu v danom členskom štáte

Schválený Národný program stabilizácie a rozvoja slovenského včelárstva na roky 2019/2020 až 2021/2022 zverejní MPRV SR na svojom webovom sídle <http://www.mpsr.sk/> a následne bude prístupný pre včelársku ako aj širokú verejnosť

8.3. Činnosti vykonávané v záujme spolupráce s reprezentatívnymi organizáciami v oblasti včelárstva

Medzi silné stránky slovenského včelárstva patrí vysoký stupeň organizovanosti včelárov vo včelárskych združeniach, ktoré úzko spolupracujú so štátnymi, vzdelávacími a výskumnými inštitúciami.

Včelárske vzdelávanie má na Slovensku dlhoročnú tradíciu. Vzdelávanie dospelých a mládeže je uskutočňované prostredníctvom Strednej odbornej školy Pod Bánošom v Banskej Bystrici a prostredníctvom kurzov a seminárov, na ktorých prednášajú odborníci a lektori včelárskych združení. Významnú úlohu vo vzdelávaní zastáva Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre, Katedra hydínarstva a malých hospodárskych zvierat Fakulty agrobiológie a potravinových zdrojov, na ktorej sa vyučujú predmety Včelárstvo a Chov exotického a úžitkového hmyzu, ktoré zaisťujú absolventom vysokú odbornosť vo včelárstve orientovanú na najnovšie poznatky.

Na vysokej úrovni je rozvinutá spolupráca včelárskych organizácií s Univerzitou veterinárneho lekárstva v Košiciach, ktorá je nápomocná v riešení úloh v spojitosti s bojom proti chorobám a škodcom včelstiev.

Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum – Výskumný ústav živočíšnej výroby Nitra – Ústav včelárstva Liptovský Hrádok má nezastupiteľnú úlohu vo výskume chovu a ochrane včiel proti chorobám a škodcom a je najvýznamnejším subjektom v oblasti genetiky a šľachtenia včiel. Tiež sa významnou mierou podieľa na vzdelávaní včelárov realizáciou kurzov s akreditovanými vzdelávacími programami. Ústav včelárstva v Liptovskom Hrádku viedol Centrálny register včelstiev do 31.12.2018. MPRV SR poverilo dňom 01.01.2019 Plemenárske služby š. p. vedením centrálnej evidencie včelstiev v Centrálnej evidencii hospodárskych zvierat so sídlom v Žiline, ktorá vedie evidenciu všetkých hospodárskych druhov zvierat na území SR.

MPRV SR úzko spolupracuje s reprezentatívnymi organizáciami: Slovenský zväz včelárov, OZ SLOVENSKÍ VČELÁRI v príprave Národného programu stabilizácie a rozvoja slovenského včelárstva a v príprave národnej včelárskej legislatívy. Zástupcovia MPRV SR sú členmi uznávacej komisie pre chov včely medonosnej.

8.4. Metóda na posúdenie výsledkov opatrení včelárskeho programu

Údaje sú získavané z centrálnej evidencie národného koordinátora včelárskeho programu a centrálnej evidencie včiel a včelárov. Vyhodnocujú sa údaje za jednotlivé včelárske roky trojročného obdobia národného programu. Porovnávajú sa východiskové a koncové stavy v jednotlivých opatreniach. Na vyhodnotenie sa používajú najmä štatistické metódy kvantitatívneho typu (číselné a merateľné).

Vyhodnotenie bude zamerané predovšetkým na vynaložené finančné prostriedky v jednotlivých opatreniach, na porovnanie údajov s predchádzajúcim rokom a súčasne budú v správe na vyhodnotenie výsledkov použité ukazovatele výkonnosti.